

Administrationen af kontante overførselsindkomster

**Olaf Johansen, cand.oecon.,
pens. økonomichef fra Ministeriet for Grønland**

1. Problem

Hver måned eller hvert kvartal sendes mange forskellige overførselsindkomster fra offentlige eller halvoffentlige administrationer til forskellige modtagere. Overførslerne er alle baseret på modtagernes personnumre og beregnes og udskrives på temmelig mange forskellige edb-anlæg. Langt de fleste overførsler sker til modtagernes pengeinstitutkonti og langt de fleste en af de sidste dage i måneden – nogle bagud andre forud.

Da mange modtagere får flere forskellige overførsler i samme måned, synes det bl.a. af denne grund naturligt at undersøge, overveje og foreslå rationaliseringsmuligheder ved et samarbejde mellem administrationerne.

2. Antal overførselsindkomster

I efterfølgende oversigt over de væsentligste kontante overførselsindkomster til personer i 1999 er vist det gennemsnitlige antal helårsmodtagere. Tallene stemmer fra anmærkningerne til statens finanslov for 1999 og ATPs beretning og regnskab for 1998. For arbejdsmarkedspension er der tale om et skøn. Tallene for antal enkeltoverførsler til personer er i de fleste tilfælde lig med antal helårsmodtagere gange antal sædvanlige årlige overførsler. For boligydelse og boligsikring er antallet dog skønsmæssigt reduceret ret kraftigt, fordi overførslerne i et vist omfang

sker direkte til boligselskaber eller sammen med sociale pensioner. Antallet af enkeltoverførsler vedrørende dagpenge ved sygdom, fødsel og arbejdsløshed samt for kontanthjælp er beregnet for lavt, da de blandt andet påvirkes af sædvanlige lønudbetalingsdatoer og af skiftende modtagere og hermed flere enkeltoverførsler end gennemsnitligt én pr. måned. Endelig er et stort antal personlige tillæg (herunder varmetillæg) til de sociale pensioner slet ikke medtaget, da de normalt overføres sammen med pensionerne. Altså har vi – som det fremgår af oversigten – omkring 35 millioner enkeltoverførsler årligt. Beløbsmæssigt svarer de nævnte kontante overførsler til i alt omkring 16 procent af vort forventede bruttonationalprodukt for 1999.

3. Sammenlægninger af overførsler

Det foreslås, at alle overførselsbeløb fra de mange forskellige edb-beregninger sendes eller transmitteres til ét og samme edb-anlæg, som udmærket kan være et af de allerede anvendte. Ved hjælp af personnumrene samkører edb-anlægget overførselsbeløbene til de samme modtagere til ét specificeret beløb. Samkørslen vil næppe stride mod vor kommende registerlovgivning. For de halvoffentlige administrationer af arbejdsløshedsdagpenge mv., arbejdsmarkedspensioner og

Oversigt over antal kontante overførselsindkomster i 1999

Overførselsindkomst	Gennemsnitligt antal helårs- modtagere	Antal enkelt- overførsler til personer
Børnefamilieydelse	645.000	2.580.000
Børnetilskud	172.000	688.000
Statens uddannelsesstøtte (stipendier)	201.000	2.412.000
Boligydelse til pensionister	333.000	2.000.000
Boligsikring	164.000	1.000.000
Dagpenge ved sygdom og fødsel	97.000	1.164.000
Førtidspension	273.000	3.276.000
Orlov til uddannelse og børnepasning	29.000	348.000
Dagpenge ved arbejdsløshed	134.000	1.608.000
Kontanthjælp og revalidering	129.000	1.548.000
Overgangsydelse	31.000	372.000
Efterløn	150.000	1.800.000
Delpension	4.000	48.000
Folkepension	708.000	8.496.000
Tjenestemandspension (kun staten)	94.000	1.128.000
Arbejdsmarkeds-pension	100.000	1.200.000
ATP-pension	450.000	5.400.000
I alt		35.068.000

ATP-pensioner må staten og kommunerne forhandle sig til rette om samarbejdet. Af modtagerne må kræves, at overførslerne kun kan ske til én pengeinstitutkonto (ægtesfæller én eller to konti), hvilket givetvis allerede er det normale.

På forhånd vides ikke i hvor mange tilfælde de nuværende enkeltoverførsler sker til de samme personer og derfor kan sammenlægges. Men som eksempler kan dog blandt andet nævnes:

at næsten alle 7,7 mill. årlige enkeltoverførsler af tjenestemandspensioner, arbejdsmarkeds-pensioner og ATP-pensioner kan lægges sammen med overførslerne af folkepension eller førtidspension,

at 0,7 mill. årlige enkeltoverførsler af børnetilskud kan lægges sammen med overførslerne af børnefamilieydelse,

at et stort antal børnefamilieydelse kan lægges sammen med overførslerne af boligydelse, boligsikring, dagpenge, orlov, kontanthjælp, overgangsydelse, efterløn og pensioner, og

at boligydelse og boligsikring i vidt omfang kan slås sammen med overførslerne af dagpenge, orlov, kontanthjælp, overgangsydelse, efterløn og pensioner.

Antallet af årlige enkeltoverførsler kan således skønsmæssigt reduceres med antagelig omkring 10 millioner og mange flere millioner i de kommende årtier på grund af en eksplosiv stigning i antallet af overførsler. Dette

skyldes navnlig, at næsten alle lønmodtagere for fremtiden udover folkepension også vil modtage tjenestemandspension eller arbejdsmarkedspension (nu 1,4 mill. forsikrede uden pension), ATP-pension (nu 3,6 mill. forsikrede uden pension) og Den Særlige Pensionsopsparing fra 1. januar 1999 (mindst 2,6 mill. forsikrede).

De foreslåede sammenlægninger vil også bewirke en årlig arbejdslettelse i pengeinstitutterne på omkring 10 millioner overførsler og senere adskillige flere millioner.

4. Sammenlægninger af skatteberegninger

Endvidere foreslås, at beregningen af kildeskat for hver enkelt overførsel afskaffes. I stedet beregnes skatten for samtlige udbetalinger til den enkelte under ét på det foreslåede centrale edb-anlæg. Selv om der ikke beregnes skat af børnefamilieydelse, børnetilskud, boligydelse og boligsikring vil man herved årligt kunne spare flere millioner enkeltberegninger, der som nævnt vil stige kraftigt i de kommende årtier. Samtidig vil skattevæsenet ved årets udgang modtage et millionantal færre edb-indberetninger om skattepligtige overførselsindkomster og tilbageholdt skat og hermed opnå en arbejdslettelse og en omkostningsbesparelse.

5. Sammenlægninger af edb-breve til modtagerne

Yderligere foreslås at sammenlægge de af hver enkelt administration udsendte edb-breve eller edb-opgørelser til modtagerne om bl.a. ændringer i lovgivningen, reguleringer af ydelserne, ændringer i antal børn og personlige tillæg til de sociale pensioner, ændrede skatteprocenter og skattefrit fradrag beløb, ændrede fradrag for madleverancer eller lignende til pensionister samt ved årets udgang om skattepligtig overførselsindkomst og tilbageholdt skat. Der udsendes nu årligt et ukendt millionantal breve. Ved samkørsel vil edb-brevene kunne reduceres til maksimalt ét brev pr. måned til modtagerne og in-

tet brev ved uforandret månedsbeløb. Herved vil antagelig kunne spares flere millioner breve årligt.

Selv om edb-overførsler, edb-skatteberegninger og edb-breve eller edb-opgørelser pr. styk er forholdsvis billige at beregne, udskrive, kuvertere mv. vil den store millionreduktion i antal og i portoudgifter (4 kr. pr. styk uden rabat) tilsammen kunne give mange millioner kroner i årlige besparelser.

Samtidigt vil færre overførsler og færre breve om samme nettobeløb give modtagerne af overførselsindkomsterne et bedre overblik og en bedre forståelse for deres økonomiske situation. Nu er det som nævnt ikke usædvanligt, at den enkelte modtager flere overførsler og flere breve i samme måned. F.eks. vil et ægtepar på førtidspension med børn kunne modtage børnefamilieydelse, børnetilskud, førtidspension til hver ægtefælle for sig og boligydelse eller i alt fem overførsler og fem breve i samme måned. Dette kan forvirre mange modtagere, selv om administrationerne prøver at gøre edb-brevene så letforståelige som muligt.

6. Flere edb-overførsler

Uanset forannævnte anvendes imidlertid ikke edb ved alle overførsler til modtagerne. I et ukendt antal tilfælde sker udbetalingerne ved postgiroanvisninger, checks og kontanter navnlig vedrørende børnefamilieydelse, børnetilskud, dagpenge ved sygdom og fødsel og kontanthjælp. For nogle år siden skete flere millioner årlige overførsler på disse måder. Nu er antallet utvivlsomt lavere. Disse udbetalingsmåder er væsentligt dyrere at administrere end samlede edb-overførsler til pengeinstitutkonti. Det foreslås derfor i videre omfang end nu at overgå til edb-overførsler, hvorved kan opnås store administrative besparelser udover de tidligere nævnte. Af hensyn til en smidig kommunal administration bør undtagelser fra den normale edb-overførsel til pengeinstitutkonti dog forsat være mu-

lig. Enkelte modtageres adfærd afviger så meget fra den »normale«, at de ikke selv kan administrere månedsoverførsler til en pengeinstitutkonto.

7. Standardisering af edb-systemer

Der vil normalt være stordriftsfordele ved at standardisere edb-systemerne og samtidigt samle edb-kørslerne på ét fælles edb-anlæg. Dette foreslås gennemført for de knap 40 arbejdsløshedskassers overførsler af dagpenge, efterløn, overgangsydelse og orlov. Tilsvarende foreslås for arbejdsmarkedspensionerne fra godt 40 pensionskasser og livs- og pensionsforsikringsaktieselskaber. Heller ikke alle kommuner har standardiseret deres edb-systemer og anvender samme edb-anlæg.

8. Udvidet kontrol

Endelig foreslås, at det centrale edb-anlægs system til den månedlige samkørsel programmeres til efter behov automatisk at kunne udskrive forskellige lister til nærmere undersøgelse. F.eks. lister der for samme periode viser overførte arbejdsløshedsdagpenge og sygedagpenge til samme person eller f.eks. uddannelsesstøtte og dagpenge. Der vil herved automatisk kunne opnås en fuldstændigere og omgående kontrol med de mange overførsler, hvilket selvfølgelig også har en forebyggende virkning og medvirker til at opfylde finanslovaftalen for 1999 om øget indsats mod socialt bedrageri. Hvis forslagets gennemførelse ikke afslører bedrageri i større omfang, opnår man i stedet en gavnlig større offentlig tillid til udbetalingernes rigtighed.

9. Konklusion

Konklusionen af det foregående er, at der administrativt og samfundsøkonomisk vil være

væsentlige fordele ved at sammenlægge vore kontante overførselsindkomster på ét edb-anlæg før overførsler til modtagernes pengeinstitutkonti. Herved vil der årligt skønsmæssigt antagelig kunne spares omkring 10 millioner edb-overførsler, flere millioner edb-skatteberegninger samt flere millioner edb-breve. På længere sigt er besparelserne væsentligt større. Samtidigt vil de færre overførsler og færre skatteberegninger også give pengeinstitutterne og skattevæsenet arbejdslettelser og omkostningsbesparelser og give mange modtagere et bedre overblik over deres økonomi.

Herudover vil der kunne spares store beløb ved i flere tilfælde end nu at ændre udbetalinger via postgiroanvisninger, checks og kontanter til edb-overførsler til pengeinstitutkonti. Endvidere vil administrationerne af arbejdsløshedskasserne og arbejdsmarkedspensionerne hver for sig kunne opnå stordriftsfordele ved standardisering af deres edb-systemer og samle kørslerne på et fælles edb-anlæg. Endelig vil udskrivning af kontrollister i forbindelse med den månedlige samkørsel kunne reducere risikoen for socialt bedrageri og skabe større offentlig tillid til udbetalingernes rigtighed.

Meromkostningerne ved en edb-kørsel for at sammenlægge overførslerne og samtidigt udskrivning af eventuelle kontrollister over forskellige kombinationer af overførsler vil utvivlsomt blive langt, langt lavere end de forannævnte besparelser og andre fordele.

Forslagene kan gennemføres successivt, hurtigt og uden større overgangsbesværigheder og éngangsomkostninger.